

Poradnik prawny

Dochody z nieujawnionych źródeł w gabinecie lekarskim

Lekarze jako przedstawiciele grupy wykonującej wolny zawód są w szczególności narażeni na procesy kontrolne podejmowane przez organy podatkowe i organy kontroli skarbowej z tytułu dochodów ze źródeł nieujawnionych. Dzieje się tak między innymi z powodu malejących wpływów budżetowych. Skutkiem tego jest:

- zwiększenie intensywności kontroli podatkowych,
- podwyższenie podatków,
- korzystanie ze specjalnych źródeł dochodów (mandaty, grzywny czy dochody pochodzące ze źródeł nieujawnionych),
- zwiększenie aktywności służb podatkowych i skarbowych w pozyskiwaniu dochodów podatkowych.

Pamiętać przy tym należy, że proces wzmożonej działalności organów podatkowych i organów kontroli skarbowej nie ma charakteru tymczasowego. Co to w konsekwencji może oznaczać?

Adwokat Paweł Sowiśło i doradca podatkowy Sławomir Wiciak z Kancelarii P.J. Sowiśło & Topolewski odpowiadają na pytania red. naczelnego Andrzeja Baszkowskiego

Kiedy podatnicy mogą się spodziewać takich kontroli?

W kręgu zainteresowania znajdują się głównie nabywcy nieruchomości o znacznej wartości, nabywcy rzeczy ruchomych (np. drogich samochodów, łodzi, jachtów, samolotów, drogiego sprzętu elektronicznego) oraz luksusowych usług (np. wycieczek zagranicznych), inwestorzy giełdowi, nabywcy znacznych udziałów lub akcji w spółkach prawa handlowego, przedsiębiorcy stale ponoszący stratę z prowadzonej działalności gospodarczej lub wykazujący bardzo niskie dochody, a jednocześnie nabywający mienie znacznej wartości, darczyńcy i pożyczkobiorcy.

Fot. DigitTouch

Co kontrolują organy skarbowe w przedsiębiorstwach?

Co do zasady to kontrola ta raczej dotyczy podatników traktowanych jako osoby fizyczne, a więc każdego z nas, a nie przedsiębiorstw. Organ podatkowe w trakcie prowadzonego postępowania wymagają tego, aby udokumentować pochodzenie całego dochodu niezależnie od tego, czy okres przedawnienia już minął czy nie. Powołanie się w trakcie prowadzonego postępowania na fakt uzyskania darowizny, pożyczki bez okazania dowodów uiszczenia należnego podatku bądź posiadania dowodów na to, że była to czynność zwolniona z podatku, a co najważniejsze – zgłoszona odpowiedniemu organowi podatkowemu, skutkuje tym, że podlega to opodatkowaniu 20-procentową stawką podatku od czynności cywilnoprawnych. Pikanterii całej sytuacji dodaje fakt, że organy podatkowe przechowują dokumenty źródłowe, a więc papierowe praktycznie przez 10 lat, a zatem same też nie są w stanie tego ani potwierdzić, ani zanegować, ale żądają takich dokumentów od podatnika, mimo że obowiązek ich przechowywania upływa praktycznie po 6 latach od powstania zobowiązania, a jasno określony moment przedawnienia pozwala podatnikom na pozbycie się niepotrzebnej dokumentacji z lat poprzednich.

Co należy rozumieć jako ukryte źródło dochodów?

Należy przypomnieć, że źródłami przychodów, z których dochody podlegają opodatkowaniu, są m.in. z mocy art. 10 ust. 1 pkt 9 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych – inne źródła. Zgodnie z dyspozycją art. 20 ust. 1 i 3 ustawy za przychody z innych źródeł, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9 ustawy, uważa się m.in. przychody niezajdujące pokrycia w ujawnionych źródłach. Wysokość przychodów niezajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych ustala się na podstawie poniesionych przez podatnika w roku podatkowym wydatków i wartości zgromadzonego w tym roku mienia, jeżeli wydatki te i wartości nie znajdują pokrycia w mieniu zgromadzonym przed poniesieniem tych wydatków lub zgromadzeniem mienia, pochodzącym z przychodów uprzednio opodatkowanych lub wolnych od opodatkowania.

Jak podatnik może się przygotować do takiej kontroli?

Kryteriami oceny w postępowaniu podatkowym z nieujawnionych źródeł przychodów są zarówno ponoszone przez podatnika faktyczne wydatki, jak i wartość zgromadzonego mienia. Przez wydatki, których dokonuje podatnik, należy rozumieć wszelkie wydatki, które faktycznie poniósł, natomiast mieniem jest własność i inne prawa majątkowe (art. 44 kodeksu cywilnego) pochodzące z przychodów uprzednio opodatkowanych lub wolnych od opodatkowania. Należy zauważyć, że organ podatkowy bez jednoznacznego stwierdzenia znacznej (istotnej) nadwyżki wydatków nad przychodami nie może uznać, iż są to przychody niezajdujące pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzące ze źródeł nieujawnionych. Obowiązkiem organów podatkowych dokonujących ustalenia podatku z nieujawnionych źródeł przychodów jest bowiem ustalenie w sposób niebudzący wątpliwości kwoty poniesionych przez podat-

nika wydatków oraz wartości zgromadzonego w tym roku mienia, jeżeli wydatki te i wartości nie znajdują pokrycia w mieniu zgromadzonym przed poniesieniem tych wydatków lub zgromadzeniem mienia, pochodzącym z przychodów uprzednio opodatkowanych lub wolnych od opodatkowania (ust. 3 art. 20 ustawy). Wydatki ustalane są na podstawie rzeczywistych kwot poniesionych przez podatnika. Podatnik, chcąc udokumentować przychody na pokrycie poniesionych w roku podatkowym wydatków oraz wartości zgromadzonego w tym roku mienia, ma obowiązek wskazać przychody opodatkowane lub wolne od opodatkowania zarówno z danego roku, jak i z lat poprzednich.

Skąd organy podatkowe czerpią wiedzę o źródłach dochodów, czy np. donos również może być podstawą kontroli?

Może, ale nie tylko. Należy pamiętać, że istotnym elementem wspomagającym pracę aparatu fiskalnego jest rozwój technik umożliwiających gromadzenie i przetwarzanie informacji o niemalże każdej formie aktywności obywateli. Aparat fiskalny korzysta z baz danych własnych i innych organów publicznych, ale i podmiotów gospodarczych oraz banków. A wszystko po to, aby administracja podatkowa mogła skutecznie ograniczać zjawisko uchylania się od opodatkowania, dlatego stworzone zostały regulacje umożliwiające zdobywanie przez organy państwowe różnorodnych informacji pozwalających na zidentyfikowanie podatników nieprzestrzegających prawa podatkowego, zgromadzenie dowodów na fakt uchylania się od opodatkowania oraz wielkości uszczupień podatkowych oraz na ustalenie majątku. Jedną z istotnych przyczyn gromadzenia tak wielu informacji jest konieczność opodatkowania wszystkich tych źródeł, które generują bądź powinny generować dochody budżetowe. Dlatego nieodzownym elementem wspomagającym aparat fiskalny jest technika informatyczna oraz taka organizacja tych służb, aby sprawnie mogły przetworzyć tak dużą ilość różnego typu informacji pochodzących z różnych źródeł. Dlatego też, co jest widoczne w pracy aparatu fiskalnego, jest on coraz le-

piej wyposażony w instrumenty informatyczne.

Ten ogrom danych pozyskiwany jest z różnych źródeł, a są nimi:

- deklaracje i zeznania składane przez podatników i płatników: PIT, CIT, PCC, VAT, SD-Z1, KKC, zgłoszenia celne SAD,
- wykazy zgłoszonego importu i odpraw eksportowych,
- rejestry wwozu i wywozu wartości dewizowych,
- informacje dotyczące mienia przesiedleńczego,
- sprawozdania finansowe: bilans, rachunek zysków i strat, informacje dodatkowe do bilansu, sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych, sprawozdanie zarządu firm z działalności, opinie biegłych,
- rejestr zastawów skarbowych prowadzony przez ministra finansów,
- informacje od notariuszy i komorników sądowych przekazywane organom podatkowym,
- dane o transakcjach zawieranych pomiędzy podmiotami gospodarczymi z niezrzydentami,
- ewidencja działalności gospodarczej,
- rejestry zezwoleń i koncesji,
- dane o pojazdach z ewidencji pojazdów prowadzonych przez starostwa powiatowe,
- rejestry nieruchomości Ewidencja Gruntów i Budynków, Ewidencja Podatkowa Nieruchomości,
- pozwolenia na budowę,
- ewidencje gruntów,
- rejestr zastawów – Centralna Ewidencja o Zastawach Rejestrowych,
- Krajowy Rejestr Sądowy – Centralna Informacja KRS,
- księgi wieczyste,
- Centralna Baza Danych Ksiąg Wieczystych – Centralna Informacja Ksiąg Wieczystych,
- Krajowy Rejestr Karny,
- krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych, zwierząt hodowlanych oraz wniosków o przyznanie płatności,
- informacje podatkowe z innych państw.

Pamiętać także należy o tym, że przepisy nakładają na podatników obowiązek informowania organów państwa o rozmaitych sferach życia prywatnego.

Czym grozi próba ukrycia źródeł dochodów?

Od dochodów z nieujawnionych źródeł przychodów lub nieznanymi źródłami podatków ustala się decyzją wydaną przez organ podatkowy. Podatek oblicza się według zryczałtowanej stawki, która wynosi 75% dochodu (art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy). To niewątpliwie restrykcyjne uregulowanie ma zastosowanie zarówno w sytuacji, gdy przychody pochodzą ze źródeł nieujawnionych, a zatem odnosi się do przypadków, gdy podatnik pomimo ustawowego obowiązku nie informuje organu podatkowego (naczelnika urzędu skarbowego) o istnieniu określonego źródła przychodów, jak też do sytuacji, gdy podatnik poinformował organ podatkowy o źródłach swoich przychodów, ale ponoszone przez niego wydatki i wartość zgromadzonego mienia nie znajdują potwierdzenia w zeznaniach podatkowych, co pozwala uznać, że uzyskuje przychody, które nie znajdują pokrycia w ujawnionych źródłach.

Jak minimalizować ryzyko ustalenia podatku od nieujawnionych źródeł dochodów?

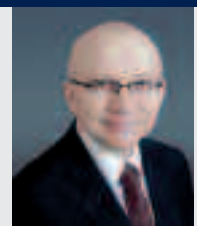
Płacić podatki we właściwej wysokości z tytułu uzyskiwanych dochodów.

Dziękuję za rozmowę.

Porad udzielali

adwokat
Paweł Sowisło

doradca podatkowy
Sławomir Wiciak

Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych
P.J. Sowisło & Topolewski sp.k.

Sowisło & Topolewski
Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych